

OMILIE LA SFINȚIREA MARELUI MIR
- 1 aprilie 2010 -

Milostivul Dumnezeu a rânduit ca, prin purtarea de grijă a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și cu aprobarea Sfântului Sinod, în ziua de 1 aprilie 2010 - Sfânta și Marea Joi a Sfintelor și Mântuitoarelor Pătimiri ale Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos - să aibă loc, cea dintâi sfințire a Marelui Mir din timpul arhipăstoririi Preafericitului Părinte Daniel ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, prin reunirea tuturor sfințiților arhieriei ai Bisericii Ortodoxe Române în cadrul Sfintei Liturghii astfel încât: „*Faptul că toți ierarhii unei Biserici Ortodoxe autocefale se întrunesc în Sfânta și Marea Joi din Săptămâna Sfintelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos, cu trei zile înainte de Sfintele Paști, pentru a săvârși împreună sfințirea Marelui Mir, chiar în timpul Liturghiei de pomenire a Cinei celei de taină sau a Euharistiei, constituie un eveniment de intensă trăire, mare solemnitate și sfântă binecuvântare*”.¹

1. Sfântul și Mare Mir îl simbolizează pe Însuși Iisus Hristos.

Înalta demnitate a Sfântului și Mare Mir, acea “*tainică*” materie pregătită în mod corespunzător din untdelemn de măslină, vin curat și mirodenii binemirosoare vine din faptul că ***Sfântul și Marele Mir îl simbolizează pe însuși Iisus Hristos.*** Această intimă legătură dintre Iisus Hristos și tainica materie a Sfântului și Marelui Mir este explicată de Sfântul Dionisie Areopagitul astfel: „*Deci compoziția Mirului ne arată, prin caracterul ei simbolic – dând formă Celui fără de formă – pe Iisus însuși, ca pe izvorul cel bogat al simțirilor (darurilor – n.n.) dumnezeiești, celor binemirosoare; anume cum revarsă El – cu măsuri dumnezeiești – în sufletele cel mai aproape de El (ca asemănare), aromele cele întru totul dumnezeiești de care, sufletele încântate și înveselite se umplu de simțiri (daruri – n.n.) sfinte și gustă înviorarea cea duhovnicească. Pentru că mirosul cel plăcut, ce se răspândește prin participare divină, pătrunde în partea spirituală a ființei lor*”.²

Sfințirea Marelui Mir de către Patriarh împreună cu toi arhieriei ne amintește de Persoana și lucrarea Domnului Hristos, mai ales de ungerea Sa în Betania, în casa lui Simon Leprosul (Matei 26, 7-13; Marcu 14, 3-9; Luca 7, 37-38; Ioan 12, 3-7) și de predica Sfinților Apostoli ai lui Hristos, pe care Clement Alexandrinul le explică astfel: „*Cele petrecute atunci pot fi un simbol al învățaturii Domnului și al patimilor Lui: picioarele, care au fost unse cu mir cu bun miros, simbolizează învățătura cea dumnezeiască, învățatură care a mers cu slavă până la marginile pământului: „În tot pământul a ieșit vestirea lor, și până la marginile lumii cuvintele lor” (Psalmul 18, 4), că picioarele cele unse*

¹ † Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Cuvânt la Sfințirea Marelui Mir* (București, 11 aprilie 1996), în Rev. *Teologie și Viață*, Iași, nr.1-6/1996, p.15

² Sf. Dionisie Areopagitul, *Ierarhia bisericească*, IV, 3 d, trad.Pr.Cicerone Iordăchescu, Chișinău, 1932, p.112-113

cu mir ale Domnului sunt Apostolii care au fost părtași la profeția cea cu bun miros a ungerii cu Duhul Sfânt [...] care a străbătut întreaga lume și au predicat Evanghelia”³.

Această interpretare a lui Clement Alexandrinul în care se arată legătura dintre ungerea lui Iisus și propovăduirea Apostolilor, este reflectată peste timp prin **participarea tuturor ierarhilor unei Biserici Ortodoxe autocefale, în deplină comuniune, la sfințirea Marelui Mir** și mărturisește că, printr-o neîntreruptă succesiune de la Sfinții Apostoli, **episcopii au plinătatea slujirii învățătoarești a Cuvântului și a Sfintelor Taine**, precum și menirea de a veghea neîncetat la predicarea Evangheliei.

2. Sfânta Euharistie și Sfântul și Marele Mir zidesc în mod tainic Biserica și unitatea ei, prin lucrarea Duhului Sfânt.

Asemenea modului tainic în care se preface, prin puterea Sfântului Duh, pâinea și vinul în Sfântul Trup și Sânge al lui Hristos, tot așa „săvârșirea cea sfântă și vizibilă a sfințirii mirului este necomunicabilă și nevăzută. Este deci, precum am spus, această taină sfântă [...] o lucrare de desăvârșire, cu aceleași forme simbolice, rânduieli mistice și cântări sfinte, ca și Euharistia, ea fiind pe aceeași treaptă și având același efect”⁴ – zice Sfântul Dionisie Areopagitul.

Iar Sfântul Chiril al Ierusalimului ne arată mai lămurit puterea Sfântului și Marelui Mir zicând: „Să nu-ți închipui că mirul acela este simplu mir. Căci după cum pâinea Euharistiei, după invocarea Sfântului Duh, nu mai este simplă pâine – ci trup al lui Hristos, tot așa și acest sfânt mir, după invocare, nu este simplu mir [...] dimpotrivă, este un dar al lui Hristos și al Sfântului Duh și lucrează prin prezența dumnezeirii Lui”⁵.

În felul acesta, **prin săvârșirea împreună a celor două acte sacramentale – Sfânta Euharistie și sfințirea Marelui Mir**, în Sfânta și Marea Joi, „prin iubirea jertfelnică a lui Hristos și prin dăruirea multelor daruri ale Sfântului Duh se zidește Biserica lui Hristos”⁶, casă a lui Dumnezeu, Trup tainic al lui Hristos și templu al Sfântului Duh, legătură mistică înțeleasă prin „iubirea Fiului și lucrarea Sfântului Duh pentru a aduce pe oameni la Dumnezeu – Tatăl”⁷.

Din acest motiv, adunarea arhierilor dintr-o Biserică Ortodoxă autocefală în jurul Sfântului Altar pentru a săvârși sfințirea Marelui Mir în cadrul Sfintei Liturghii a Sfântului Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei, constituie **expresia desăvârșitei comuniuni a acestora și mărturie văzută a unității Bisericii**, putând spune în consens cu învățătura de credință că, acest

³ Clement Alexandrinul, *Pedagogul*, Cartea a II-a, VIII, 61,3: 62,1, trad. Pr.Dumitru Fecioru, în col. *Părinți și Scriitori bisericești* (PSB), EIBMBOR, București, 1982, p.265

⁴ Sf. Dionisie Areopagitul, *Op.Cit.*, IV, 3 b și c, p.110-111

⁵ Sf.Chiril al Ierusalimului, *Cateheza a II-a mistagogică – Despre ungerea cu Sfântul Mir*, în vol. *Catehezele*, partea a II-a, trad.Pr.Dumitru Fecioru, București 1943, p.557

⁶ † Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Art.cit.*, p.16

⁷ *Ibidem*, p.16

moment – ce se petrece deodată tainic și văzut în Sfânta și Marea Joi a Patimilor Domnului nostru Iisus Hristos – este simbolul „*unității Bisericii noastre și totodată al legăturilor ei de continuitate neîntreruptă cu Biserica întemeiată de Sfinții Apostoli, de la care porcede în ultimă linie puterea sfințitoare a Sfântului și Marelui Mir*”⁸.

3. Sfântul și Marele Mir este semnul văzut al darurilor Sfântului Duh în viața și lucrarea Bisericii.

Prin *ungerea cu Sfântul și Marele Mir în Taina Mirungerii*, după primirea Sfântului Botez, se dă darul înfierii în Biserică, ca duh al înfierii noastre de către Tatăl prin Fiul Care „*este El însuși și altar și jertfitor în urma ungerii pe care a primit-o [...], iar Hristos mai este și Mir și Ungere din pricina Duhului Sfânt pe Care-L dăruiește*”⁹. Mai mult decât atât, încredințând săvârșirea Sfintei Euharistii ucenicilor Săi (Luca 22, 19), Hristos i-a încredințat pe aceștia și pe urmașii lor, sfințiții arhieriei, cu păstrarea unității văzute a Sfintei Sale Biserici, dându-le și puterea de a săvârși Taina Botezului și Taina Mirungerii celor botezați, prin *pecetea darurilor Sfântului Duh* (cf. Faptele Apostolilor 8, 16-17; 19, 2-6), care să fie celor ce se vor unge „*ungere a nestrăciunii, armă dreptății, înnoirea duhului și a inimii, scăpare de toată încercarea diavolului*”¹⁰, întru lauda Preasfintei Treimi.

Apoi, *prin ungera cu el a sfintelor biserici și a antimiselor* – fără de care nu se poate săvârși Sfânta Liturghie, Hristos este prezent și dăruiește pe Duhul Sfânt fiecărui locaș de cult care se sfințește și în care se împărtășesc și se sfințesc toți credincioșii: „*Bisericile se prefac în ceea ce și numele lor le arată, pentru că „mir vărsat este numele Tău”* (Cântarea Cântărilor 1, 2) *este chiar Mijlocitorul nostru pe lângă Dumnezeu Tatăl, prin aceea că s-a vărsat peste noi, ni s-a făcut nouă spre ungere și s-a scurs până a ajuns înlăuntrul firii noastre. Sfintele împlinesc aceeași slujbă ca și mâna Mântuitorului. De pe Sfânta Masă, sfințită prin ungere, noi primim pâinea, ca și cum am primi Trupul lui Hristos din însăși mâna Lui preacurată și bem sângele Lui întocmai ca și cei dintâi Apostoli pe care Domnul i-a cuminicat (i-a împărtășit) la Cina cea de Taină*”¹¹. Iar „*prin sfințirea cu el a Sfintei Mese din bisericile noastre, aceasta devine Altarul Sfânt pe care se săvârșește Jertfa ce fără de sânge a Sfintei Liturghii și de la care, sfințiții slujitori ai Bisericii primesc puterea slujitoare și sfințitoare prin Taina Hirotoniei*”¹².

⁸ Justinian, Patriarhul României, *Cuvânt la Sfințirea Marelui Mir din anul 1965*, în Rev. Mitropolia Ardealului, nr. 7-8/1966, p.533

⁹ Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos, Cartea a III-a – Roadele Sfântului Mir în viața duhovnicească*, trad. Pr.Prof.Teodor Bodogae, Ed. Arhiepiscopiei Bucureștilor, București, 1989, p.182

¹⁰ ***, *Rugăciunea întâia de sfințire a Sfântului Marelui Mir*, care se rostește în cadrul Sfintei Liturghii, în *Arhieratikon*, EIBMBOR, București, 1993, p. 205

¹¹ Nicolae Cabasila, *Op.Cit.*, p.191

¹² Pr.Prof.Ene Braniște, *Cuvânt de învățătură la Sfințirea Marelui Mir din anul 1978*, în Rev.Mitropolia Olteniei, nr.7-8/1978, p.595

Toate mărturiile de mai sus ne arată *legătura intimă dintre Sfânta Euharistie a lui Hristos, Sfântul și Marele Mir și Biserica Sa preasfântă*, în care Hristos lucrează trimițând pe Sfântul Duh Apostolilor Săi și urmașilor acestora, pentru că: „*fiind sfințit de arhieriei care sunt urmașii legiuiți ai Sfinților Apostoli și Ucenici ai lui Hristos la conducerea Bisericii, Sfântul și Marele Mir are puterea și harul pe care le avea însăși punerea mâinilor Sfinților Apostoli peste primii creștini*”¹³.

4. Sfințirea Marelui Mir pe teritoriul României înainte de 1882.

În ceea ce privește *sfințirea Marelui Mir în Biserica din Țările Române, aceasta s-a săvârșit și înainte de recunoașterea autocefaliei Bisericii noastre din anul 1885*, când patriarhi de Constantinopol sau patriarhi ai Ierusalimului, veniți în Țările Române după ajutoare, au sfințit ei înșiși Marele Mir. Aceste sfințiri, enumerate mai jos, subliniază starea de reală independență a Bisericii noastre, având semnificația de autocefalie:

- În sec. XVI, patriarhul ecumenic Pahomie (1503-1505 ; 1506-1514), cu ocazia venirii sale în Țara Românească, a sfințit Marele Mir la Târgoviște, în anul 1513, în timpul domniei Sfântului Voievod Neagoe Basarab;
- În anul 1517, patriarhul ecumenic Teolipt, care se afla în vizită în Țările Române, a fost invitat de Sfântul Voievod Neagoe Basarab la sfințirea mănăstirii de la Curtea de Argeș, iar cu acest prilej el a sfințit Marele Mir pentru nevoile Bisericii românilor;
- În noiembrie 1643, la Iași, patriarhul Ierusalimului Teofan III a sfințit Marele Mir cu cheltuiala voievodului Vasile Lupu și ca o obligație morală față de acesta din urmă, care-i salvase viața prin achitarea tuturor datoriilor ce le datora Sfântului Mormânt Porții Otomane;
- Un alt patriarh al Ierusalimului care a sfințit Marele Mir a fost vestitul apărător al Ortodoxiei din secolul al XVII-lea, Dositei: prima dată în 1670, la București și a doua oară în 1702, împreună cu mitropolitul Țării Românești, Teodosie (1668-1672; 1679-1708), episcopii țării și un număr mare de preoți, în prezența Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu și a dregătorilor țării.

5. Sfințirea Marelui Mir în 1882, act sacramental major pe calea proclamării autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române.

În anul 1821, după încetarea regimului domniilor fanariote în Țările Române, începe o mișcare de afirmare a autocefaliei Bisericii Române, iar către mijlocul sec. al XIX-lea o acțiune energică pentru recunoașterea formală a autocefaliei bisericești, ceea ce nu însemna decât oficializarea unei stări deja existente *în fapt*. Această acțiune de afirmare a autocefaliei Bisericii Române a fost sprijinită și de autoritățile politice, mai ales după unirea Țării Românești și a Moldovei (1859), când s-a simțit nevoia să se înfăptuiască și unificarea

¹³ Justinian, Patriarhul României, *Art.cit.*, p.532

structurilor bisericești din Moldova și Țara Românească.

Astfel, prin **Decretul organic pentru înființarea unei autorități sinodale centrale**, promulgat la 3 decembrie 1864, odată cu unificarea celor două structuri bisericești din Moldova și Țara Românească, se hotăra că „*Biserica Ortodoxă Română este și va rămâne independentă de orice autoritate bisericească străină întru tot ce privește organizarea și disciplina*” (art. 1), iar prin **Legea Organică pentru alegerea mitropoliților și a episcopilor eparhioți, cum și a constituirii Sfântului Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române și pentru înființarea consistoriului superior bisericesc**, promulgată la 14 decembrie 1872, se consacră „*proclamarea oficială a autocefaliei din partea autorității bisericești de la noi. În această situație nu mai era necesară decât o recunoaștere formală a ei, adică a unei stări de fapt și de drept*”¹⁴.

În acest context, Biserica Ortodoxă Română nu mai putea accepta situația precedentă de a-și procura Sfântul și Marele Mir de la Constantinopol. De aceea, la 25 martie 1882, ierarhii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu mitropolitul primat Calinic Miculescu, au sfințit ei înșiși Marele Mir în Catedrala Mitropolitană din București. ***Acesta a fost un act firesc care decurgea din starea de autocefalie proclamată pe care o avea în fapt la acea dată Biserica Ortodoxă Română, deși Patriarhia Ecumenică încă nu o recunoscuse oficial.***

Sfințirea Marelui Mir la București, de către Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, la 25 martie 1882, a generat protestele Patriarhului Ecumenic Ioachim III la care, învățatul episcop Melchisedec Ștefănescu al Romanului a întocmit un *Memoriu canonic-istoric*, însoțit de Sfântul Sinod sub titlul „*Act sinodal care cuprinde autocefalia Bisericii Ortodoxe Române*”, în care el preciza cu fermitate: „*Pe temeiul istoriei noastre române, pe temeiul legislației noastre moderne, pe temeiul demnității statului român și a demnității națiunii române, (Sfântul Sinod) declară sus și tare că Biserica Ortodoxă Română a fost și este autocefală în cuprinsul teritoriului României și nici o autoritate bisericească străină nu are drept a ne impune ceva. Nu avem nevoie a fi din nou recunoscută de cineva autocefalia noastră bisericească ; ea este un fapt istoric îndestulător pentru noi și pentru cei ce ne iubesc și voiesc a fi cu Biserica și cu statul nostru în relațiuni amicale*”¹⁵.

În fața atitudinii ferme a Bisericii Ortodoxe Române, Patriarhia Ecumenică a trebuit să cedeze, astfel că, **în 1885, va recunoaște formal autocefalia acesteia prin trimiterea „TOMOSULUI DE AUTOCEFALIE”** (datat: aprilie 1885, fără zi), semnat de patriarhul Ioachim IV și de zece alți ierarhi, membri ai Sinodului Patriarhiei Ecumenice.

O mare biruință o reprezintă pentru Biserica Ortodoxă Română faptul că,

¹⁴ Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *Câteva considerații privind vechimea „autocefaliei” Bisericii Ortodoxe Române*, în vol. *Centenarul autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române, 1885-1985*, București, 1987, p. 149-150.

¹⁵ Apud *Ibidem*, p. 151.

după o practică de 125 de ani de la recunoașterea autocefaliei, perioadă în care Sfântul și Marele Mir a fost sfințit de douăzeci de ori, conform Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, unde se spune că Sfântul Sinod “hotărăște cu privire la sfințirea Sfântului și Marelui Mir, potrivit cerințelor pastoral-misionare din Biserica Ortodoxă Română” (art. 14 lit. c).

Se cuvine, așadar, ca în această sfântă zi în care, în cadrul dumnezeieștii Liturghii a Sfântului Ierarh Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Cezareei Capadociei, cu puterea, cu lucrarea și prin pogorârea harului Preasfântului și de Viață Dăătorului Duh, am săvârșit SFINȚIREA MARELUI MIR, să reamintim că *această sfântă materie* va sluji la *întărirea în Duhul Sfânt a dreptcredincioșilor creștini prin Taina Mirungerii*, ca „*pecete a darului Sfântului Duh*”, *la sfințirea, prin ungere, a noilor altare și biserici, precum și a antimiselor* care vor fi dăruite de Înaltpreasfințirii și Preasfințirii Părinți chiriarhi parohiilor și mănăstirilor din toate eparhiile, ca mărturie văzută a unității și comuniunii depline a tuturor credincioșilor noștri dinlăuntrul și din afara granițelor țării cu Sfânta noastră Biserică Ortodoxă Română Autocefală.

Mulțumim Preamilostivului Dumnezeu că, în acest an 2010, „*Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești*”, ne-a făcut părtași la bucuria duhovnicească a celei de a douăzeci și una sfințiri a Marelui Mir în de Dumnezeu păzita și Sfânta noastră Biserică Ortodoxă Română, care *aniversează 125 de ani de la recunoașterea ei ca autocefală, în anul 1885, și 85 de ani de la ridicarea ei la demnitatea de Patriarhie*, în anul 1925, să preamărim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea Cea deoființă și nedespărțită, Care a „*făcut a se aduce de noi lucrul acesta la îndeplinire spre lauda și sfințirea credincioșilor creștini*”¹⁶ ortodocși români de pretutindeni. Amin.

¹⁶ *** , *Rugăciune de mulțumire ce se rostește miercuri la încheierea preparării Marelui Mir*, în *Arhieraticon*, EIBMBO, București, 1993, p.197